

Ensam är stark!?

Paulina Alstorp

Konstfack

Program: Ädellab/Metallformgivning

Examensarbete kandidat, VT 2014

Handledare: Michelle Göransson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Introduktion

Bakgrund - 2

Frågeställning - 2

Material och metod - 4

Gestaltning - 6

Undersökning

Undersökning av andra verk - 8

Resultat

Resultat - 11

Appendix

Appendix - 13

Källförteckning

Litteratur – 14

Övriga källor – 14

Intervjuer - 14

Digitala källor - 14

Bilagor

Intervjuer med de boende i Högst Upp - 15

Introduktion

Bakgrund

Att ha ett hem, känna sig hemma, höra hemma, i hemmets lugna vrå, hemkänsla, att hitta hem, ha en hembygd, ett barndomshem, eller att vara hemlös, rotlös. Jag undrar med vilka människor vi förmodas känna oss hemma, när vi vet, med säkerhet, att vi är hemma. Jag undrar var gränserna går, var min kropp börjar, och när hemmet tar vid.¹

Mitt arbete handlar om ensamhet, gemenskap, och allt däremellan. Det handlar om familj och relationer. Om min egen historia och andras. Jag kommer att undersöka hur en familj kan definieras av personer som bor i ett kollektiv, vilka normer och attityder det kan finnas kring begreppet familj och om det är möjligt att skapa en familj t ex i ett kollektiv. Jag kommer även att undersöka hur ensamhet och gemenskap förhåller sig till varandra och var och en för sig. Programmet Kobra i SVT tillägnade ett helt program till ensamheten och inleddes så här:

I dagens samhälle så kan man lätt få känslan av att kollektivtanken är död. Idag ska alla ha en egen hoppmatta, ett eget bibliotek, en egen basäng. Ur ett konsumtionsmässigt perspektiv så är det toppen. Om alla ensamhushåll vill ha ett eget spa och restaurangkök blir någon rik någonstans medan vi badar själva i ensamhet utan någon som stör. Störd vill man inte bli, särskilt om man är poet, konstnär, filosof. Kulturen hade verkligen fått lida om människan inte klarat av att vara ensam. Därför romantiseras ofta ensamhet. Särskild på film och särskilt om den ensamma människan är en man. Ensamma kvinnor kan uppfattas som väldigt otäck. Ensam är stark, kan själv, gitarrsolo, individuell, självständig. I somras hittades en man som legat död hemma i 2 år utan att bli saknad, 2011 hittades en man som legat i 3 år. Kan man bli mer självständig, mer individuell. I vårt individualiserade manssamhälle så borde dessa män varit hjältar. Men är ensamheten verkligen bra?²

Jag har börjat mitt projekt med utgångspunkt från ett specifikt kollektiv som heter ”Högst Upp”. Det är ett feministiskt kollektiv i Göteborg som funnits sedan slutet av 1960-talet. En av anledningarna till att jag valt just detta kollektiv är dess långa historia. Jag är fascinerad av hemmet, objekten som kommit dit med de boende, och som ibland fått stanna kvar, trots att dess ägare lämnat hemmet. Objekt som vandrat genom olika rum, fått nya ägare, nya liv, hamnat på vinden för att senare plockas ner, in i lägenheten igen och tillsammans byggt upp ett hem. Jag har samlat in material genom att prata med samtliga fem personer som bor i kollektivet just nu (vilka nämns med fingerade namn i denna text.) Jag har intervjuat, observerat, fotograferat och genom att bo i kollektivet under kortare perioder har jag fått ta del av de boendes liv och vardag. Detta kommer jag att berätta mer om i ”Material och metod” längre fram i texten. Genom denna undersökning så jag har blivit mer medvetande om min syn på ensamhet och gemenskap, både hos mig själv o andra.

Frågeställning

”Smyckekonsten är lika gammal som grottmålningarna och förekommer i alla kulturer. Smycken kan ses som en självständig ”dekoration” men är i hög grad ett sätt att förmedla en social information.³” Så skriver Inger Wästberg i ”Svensk smyckekonst 1990-2012”. Att smycken kan vara ett sätt att förmedla social information är en stark och viktig drivkraft i mitt arbete. Med tanke på min utgångspunkt i kollektivet så har jag funderat mycket över vad kollektiva smycken kan vara? Är det smycken du kan dela? Som sammankopplar människor? Är det smycken som kan vara fristående eller är de beroende av andra objekt för att komma till sin rätt? Är det objekt där

1 Göransson Michelle, (2012) *Materialiserade sexualiteter: om hur normer framträder, förhandlas och ges hållbarhet*, S 122

2 SVT, Kobra, ”Kobra om ensamhet”, Del 10 av 12, 02:52- 04:30

3 Wästberg Inger, (2012) ”Svensk smyckekonst 1990-2012”, Förord

människor har möjlighet att delta i processen? Jag relaterar detta till människor och relationer och familj. Kan vi som personer vara fristående eller är vi beroende av varandra för att komma till vår rätt? Kan vi genom objekt bli sammankopplade med andra både fysiskt och på ett känslomässigt plan och vad händer när vi tillsammans skapar något? Kan vi känna ensamhet trots att vi befinner oss i gemenskap? Och kan vi känna gemenskap i vår ensamhet?

När jag pratat med andra om vad ett kollektivt smycke kan vara, så är Rosa bandet ett återkommande ämne. Rosa bandet är en internationell symbol som används av privatpersoner, företag som väljer att engagera sig i bekämpningen av bröstcancer. Rosa bandet är ett exempel på awareness ribbon, som oftast är korta bitar av band vikta till öglor, som är ett sätt för bäraren att antyda stöd för en sak eller fråga. Awarenessribbons fäst oftast på kläder eller knyts runt föremål och de kan även användas vid sorg, liksom sorgeband.⁴ Jag ser Rosa bandet som ett kommunikationsmedel, en symbol för spridning av ökad medvetenhet och tänker att detta är något som jag kan utveckla och ha i åtanke i mitt gestaltandet arbete.

De nätverk som konstituerar relationshierarkier ingriper också språket. Vi kan till exempel påminna oss bruket av termer som *äkta maka/make* eller *hälft*, liksom oäkting, *oäkta barn*, *plastbarn* och så vidare. Relationer som äktenskap förpackas dessutom som bekant, i kärlekens form. Detta är lagstadgat, och inträdet i relationsformen förmodas förseglas och fullbordas med en ring och en kyss. Samskapandet är med andra ord både kroppsligt och tingsligt, vilket belyser att intimitet och ting är centrala för hur relationer materialiseras. Ringen för kroppar nära varandra. Man bär den andra på sin kropp. Den andra personen, liksom äktenskapsstatusen, förkroppsligas genom intraktioner som inbegriper ringen. Genom att bära ringen blir du äktenskaplig, äkta och delaktig. Du samskapas med samhällliga normer. Ringen materialiserar relationen likaväl som relationsstatusen. Att ringen är meningsmättad framgår om vi leker med tanken på att som ogift bära en vigselring eller att som gift bära ringen på ett vårdslöst sätt: att leka med den, ta av den eller att bära den sporadiskt. Det framgår också om vi leker med tanken på att ge en dylik ring till en vän eller att återbruka en ring som burits i en tidigare relation alternativt en ring köpt på loppmarknad. Att låta en partner bära en ring som *funnits i släkten* betraktas däremot som bra, något som talar till idéer om att det inte bara är två kroppar som gifts samman utan också släkträd eller blodsband.⁵

I citatet ovan så nämns termer som: äkta maka/make och plastbarn. Detta är ngt som jag länge uppmärksammat på familjesidorna i dagstidningar. För mig är det något fascinerande över dessa sidor. Som att livet och döden möts på ett och samma uppslag. Jag läser dödsannonser, om barn som fötts, om par som gift sig och annonser för jubileumsbröllop. När jag läst dessa familjesidor så har jag blivit uppmärksam på hur familjer verkar definieras och hierarkiseras genom att de länkas till olika typer av materia: silverbröllop, guldbrolopp, plastfamiljer, osv. Men när konstrueras egentligen en familj som äkta och när som "alternativ"? Har det att göra med vilken typ av materia den förknippas med? I Dagens Nyheter hittade jag en lista över material som länkas samman med antal år av äktenskap. Här tycker jag mig se en tydlig referens till hur materialet blir viktig i relation till antal år äktenskapet varat: 1år- pappersbröllop, 10 år- tennbröllop, 20 år- porslinsbröllop, 25 år- silverbröllop, 50 år- guldbrolopp.⁶ Jag har även funderat mycket över varför det verkar vara så konservativt när det kommer till materialet av ex vigselringen? Varför finns det inga ringar av ex papper, porslin, tyg? Är det en fråga av fragilitet? Är det en rädsla av att ringen/äktenskapet ej kommer att hålla? Det verkar som att det finns en förhoppning om att materialets hållbarhet och pengavärde ska ha ett samband med varande och genuinitet. När jag gör mina verk så är mitt val av materialet av stor vikt. Min önskan är att materialet och formen tillsammans uttrycker den känsla som jag vill förmedla. Inger Wästberg som skrivit "Svensk smyckekonst 1990-2012" uttrycker sig så här angående material och deras betydelse:

4 <http://www.pinkribbon.org/About/History.aspx>

5 Göransson Michelle, (2012) *Materialiserade sexualiteter: om hur normer framträder, förhandlas och ges hållbarhet*, Stockholm & Göteborg, Makadam förlag, S 143

6 <http://www.dn.se/mat-dryck/reportage/brollopsjubileum/>

Genom att använda icke värdefulla material blottläggs de värderingar som smycken av tradition är förknippade med. En kombination av dyrare och billigt material kan ses som försök att radera hierarkier, där ädla metaller setts som bättre än andra. Att arbeta i lågt värderande material är ett sätt att vända upp och ned på en rad föreställningar och hierarkier runt smycken.⁷

Material kan vara laddade med väldigt många förutfattade meningar, tex vad det ska användas till. Genom mina val av material så vill jag påminna om att saker och ting inte alltid är vad de ser ut att vara vid första anblicken.

Material och metod

Alla behandlar vi objekt olika, vi har alla olika kroppar, rörelser och tankesätt och på grund av detta så tänker jag mig att vi lämnar personliga avtryck och spår på dessa objekt. Det är något fångslande med ett hem som existerat över en lång tid, där personer flyttar ut i omgångar som en ofta gör i kollektiv. Till skillnad från ”ett vanligt hem” som personer vanligtvis tömmer för att ge de nya boende plats för sina ting, så lämnas ofta objekt kvar i ett kollektiv. Självklart tar en oftast med sina personliga ägodelar men det är inte ovanligt att fåtöljen som bott in sig i kollektivet får stanna kvar, likaså kastrullen, som är så stor så att det krävs 10 portioner för att det ska vara lönt att ta ut den ur köksskåpet. Det skapas ett kretslopp av objekt som bygger upp ett hem med en stark historia från olika konstellationer av människor.

Jag är intresserad av spår efter kroppar i vardagsobjekt. Syftet är att fortsätta en relation till och att hålla en kommunikation levande med människor bortom tid och rum, då, nu och sen. Med mitt arbete vill jag skapa en medvetenhet om dessa relationer. Jag undersöker hur relationerna kan skapas och fortsätta genom beröring och minnen.⁸

Så skriver Elin Johannesson i sitt examensarbete ”Förgät mig ej” där hon tagit till vara på använda vardagsföremål som inte längre har någon ägare. Med sina smycken och handobjekt ger hon delar av föremålen nytt liv. Det mer eller mindre orörda materialet är en inbjudan till bäraren att lämna spår och föra sin historia vidare på ett tydligare vis. Således fortsätter inte bara den äldre historien utan möter också nuet in i framtiden.⁹

Elin Johannesson, Förgät mig ej (2013)

---

7 Wästberg Inger, (2012) ”Svensk smyckekonst 1990-2012”, S 44

8 Johannesson Elin, (2013) ”Förgät mig ej”, S 5

9 <http://www.konstfack2013.se/bachelor/baad/elin-johannesson/>

Jag är fascinerad över människorna som bor i kollektivet Högst Upp, och som aktivt valt att bo i ett kollektiv tillsammans med andra personer. De har valt ett annorlunda sätt att leva och bo än vad jag själv gör just nu, i ett singelhushåll i Stockholms innerstad. Jag får ofta en känsla av att det finns normer över hur vi människor förväntas leva och bo från det att vi flyttar hemifrån. Michelle Göransson beskriver det så här i boken *Materialiserade sexualiteter*:

Vuxna människor förväntas leva tillsammans med en kärlekspartner, en partner med vilken de inom ett visst tidsspann förväntas bilda biobarnfamilj. Personer som inte gör så uppmanas kanske *att växa upp*. Vuxna människor förväntas att göra en alldeles specifik typ av boendekarriär medan ungdomar förväntas bo trångt, i väntan på vuxenliv och familjeliv. Människor pressas följaktligen, genom interaktioner som involverar regelverk och byggd miljö, in i straighta livslinjer.¹⁰

Jag har själv aldrig bott tillsammans med en partner. Trots längre förhållanden så har jag valt att bo ensam, med vän eller i kollektiv. Jag har ofta blivit ifrågasatt över detta och jag har känt hur starka normerna kan vara, för hur vi förväntas leva/bo i samhället. Jag har funderat mycket över vad som är en familj för mig, och hur rörlig min bild av familj varit genom åren. Jag har min familj som jag vuxit upp med. Och jag har mina vänner och partners som jag själv valt i vuxen ålder. Jag har alltså flera olika familjer och/eller en enda stor. ”Lelle” som bor i kollektivet Högst Upp uttrycker sig så här när jag frågar varför hen har valt att bo i kollektivet samt om hens syn på begreppet familj.

Denna fråga är det många som ställer, och det känns ofta som att den som frågar utgår från en normativ modell för boende. Det verkar finnas mallar för boende som accepteras som ”normala” och som inte ifrågasätts. Exempelvis att studerande bor i studentkorridor, familjer bor i radhus, singlar bor i tragiska ettor osv. Kollektivt boende är för mig inte bara en praktisk lösning för icke-konventionellt boende, men också en del av min ideologi och världsbild. Jag har valt att bo kollektivt för att jag vill det och tycker att det är både trivsamt och utvecklande. Enda gången jag bott ”själv” var då jag delade lägenhet med min pojkvän. Då var jag 17 och det var ett ganska heteronormativt förhållande. Sedan dess har jag märkt att olika personer lockar fram olika sidor av mig, och att bo med någon är ett bra sätt att lära känna andra men också sig själv. I en mer ”fast” boendesituation tillåts inte samma utrymme för variation, och jag tror att en kommer in i rutiner på ett helt annat sätt om det aldrig kommer nya influenser. Därför är kollektivboendets utbytbarhet både dess svaghet och styrka. Kollektivet är dels en familj just nu, de personer som jag bor med. Men det är också en del av en större familj, med alla som berörs av eller någon gång varit berörda av Högst Upp. Jag känner inte att det är *mitt* kollektiv. En av alla fina personer som bott här förklarade sin upplevelse av Högst Upp på ett mycket bra sätt: Att flytta in i Högst upp är att flytta in i en del av något, som funnits och som förhoppningsvis kommer fortsätta finnas efter din tid där. Vissa talar om spöken, men det är nog bara allt som hänt innanför dessa väggar som på något sätt lever kvar och måste få leva kvar. Feminism, systerskap, familj.¹¹

Jag har under projektets gång bott i kollektivet Högst Upp under kortare stunder. Detta har jag gjort för att få vara en del av kollektivets gemenskap och för att få tillfället att intervjua och lära känna de som bor där. Jag har samlat in material genom de fem personer som bor i kollektivet just nu. Detta genom specifika intervjuer om familj, gemenskap och ensamhet men även genom friare diskussioner i vardagen ex runt middagsbordet. Jag älskar att en kan ha sin egna personliga sfär samtidigt som det är enkelt att kravlöst umgås med varandra. Mina vistelser har varit fyllda av filmmaraton, veganstorkok och fina möten med människor som varit på besök. När jag gått runt i lägenheten så har jag hittat spår av de boende överallt, i form av klotter, läppstiftsmärken på väggarna, kvarlämnade möbler, fotografier och detta sätter igång min fantasi över vilka som bott i kollektivet under årens lopp, och varför de valt att bo just här. Jag som utomstående håller verkligen med ”Lelle” när hen berättar om känslan ”att genom att flytta in till Högst upp är som att flytta in i

10 Göransson Michelle, (2012) *Materialiserade sexualiteter: om hur normer framträder, förhandlas och ges hållbarhet*, S 142

11 Intervju om familj med ”Lelle” i kollektivet ”Högst upp” Oktober 2013 Göteborg

en del av något, som funnits och som förhoppningsvis kommer fortsätta finnas efter din tid här”. Och trots att jag inte flyttat in utan bara hälsar på så känner jag ändå att jag blir en del av något.

Gestaltning

Mitt gestaltande arbete vill jag ska knyta an till mitt projekt på det sätt att text och gestaltning tydligt flätas samman. Jag vill göra smycken som både utstrålar känslan av ensamhet och/eller gemenskap och undersöka dessa två motsatser och mina egna känslor för detta. Målet med mitt gestaltande arbete är få folk att känna igen sig i dessa känslor samtidigt som jag vill få möjlighet att utforska min egna nyfikenhet kring detta tema. Det gestaltande arbetet tog sin början då jag började fundera på människors kroppar, rörelser och påverkan på varandra. Jag har experimenterat med att föra samman olika material ex gips och acryl. Båda har liknande uttryck men gips är ett ganska skört och ömtåligt material medan acryl är mer hållbart. Mina tankar förs då till olika relationer och att även de kan vara mer eller mindre sköra och/eller starka. Jag ser detta som en startpunkt för mig att kunna fläta samman text, material och gestaltning. Jag har även arbetat mycket med den mänskliga kroppen som utgångsläge. Resultatet har blivit både/icke abstrakt, i verklig storlek samt förminskad. Genomgående i de flesta av mina verk är att jag arbetar mycket med repetitioner och detta är något jag vill utveckla mer då jag är intresserad av hur personer/objekt förhåller sig till och/eller grips in i varandra.

Under mina vistelser i kollektivet så har jag märkt att en viktig aspekt i det kollektiva boendet är friheten till både gemenskap och ensamhet. Det kravlösa umgänget men även möjligheten att kunna dra sig undan till ensamheten om en vill och behöver det. Jag har funderat mycket på ensamhet. Slår en på synonymer till ensamhet så får en upp ord som isolering och övergivenhet. Ord som kan uppfattas som ganska dystra. I det Engelska språket finns ordet ”loneliness” men även ordet ”solitude” som på något sätt syftar på en självvald ensamhet. Jag såg en intervju på SVTs program Kobra om Emily White som är författare till boken ”Lonely”. Hon berättar om när hon i 30 års åldern var nyutbildad jurist med jobb på en stor advokatbyrå i Toronto. Och när hennes känsla av ensamhet växte sig så stark så att den höll på att ta över hennes liv.

Att vara i en miljö med folk runt om. Att inte känna samhörighet med dem var mer stressande – än att känna sig ensam och *vara* ensam. Jag fick ihop verkligheten bättre när jag var ensam. För många människor kan ensamhet vara avkopplande men för mig som drabbats av ensamheten på ett djupare plan blev det precis tvärtom. När jag tänker tillbaka på de här åren när jag var kroniskt, intensivt ensam, det var som att jag inte fick tillräckligt med plats, som att jag skulle försvinna, att jag inte var närvarande. Det kändes som om ingen såg mig. Jag hade inte den kontakt med andra som jag behövde för att stå stadigt. Kontakt med andra människor gör att vi står stadigt och känner närvaro. Det saknade jag, och utan den känslan av sammanhang började jag känna som att jag saknade substans.¹²

Utifrån intervjun med Emily White i Kobra så gjorde jag mitt första objekt, en handpiece och/eller halsband som uttrycker den mörka sidan som kan komma ur gemenskap. Att en kan känna sig ännu mer ensam om en har människor runt omkring sig än om en är faktiskt fysiskt ensam. Jag gjorde ett objekt med mycket tyngd, eftersom ofrivillig ensamhet kan kännas tungt och hårt. Jag använde mig av en stängd cirkel som form, en symbol som ofta symboliserar gemenskap och helhet, och en kan välja placeringen på kroppen beroende på hur en vill distansera sig från gruppen eller känslan. Min tanke är att en kan ha objektet runt halsen och om en ej har styrkan att möta dessa känslor – i handen. Jag har själv varit i situationer då jag känt mig ensam bland människor och har då känt en viss skam. En skam att på något vis känna ett utanförskap, att inte passa in, att inte vara ”rätt”. Hos mig har detta lett till att jag avskärmat mig mer från gruppen och hellre varit ensam med mig själv, då den känslan kan kännas lättare att hantera. Under en sen middag i kollektivets stora kök så

---

12 SVT, Kobra, ”Kobra om ensamhet”, Del 10 av 12, 07:17- 08:05

beskrev en av de boende ”Jona” om hens syn på självvald och icke självvald ensamhet:

Ensamhet för mig är ett negativt laddat ord om den inte är självvald. Är den självvald så ser jag den som en tid för reflektion och för att smälta alla intryck som jag utsätter mig för dagligen. Just den självvalda ensamheten är livsviktig för mig, en slags befrielse.

Lonely, not lonely
Paulina Alstorp (2012)

I mina verk så arbetar jag mycket med textil som material. Textil är ett material som ofta förknippas med kvinnor och handarbete. Johanna Rosenqvist skriver om just detta i ”Kvinnor och textil en konstpolitisk förstudie” då hon behandlar frågor som varför/om kvinnor är så intimt förknippade med tyg och om textilt arbete värderas lägre på ”värdeskalen för kulturella aktiviteter”.

Under medeltiden var broderi och vävning högt utvecklade och ansedda konstarter. De kollektiva verkstäderna där de utfördes skilde sig inte mycket från måleriverkstäderna och det finns bevis på att kvinnor deltog i skapandet på alla nivåer. Själva delningen kom i och med renässanstraditionens uppdelning mellan konst och hantverk, mellan å ena sidan den akademiutbildade konstnären och den verkstadsutbildade mästaren, och den utbildade amatören, å andra sidan kvinnorna som kom att stå utanför utbildningsväsendet blev naturligtvis indelade i det senare facket med lägre status.¹³

Konsthistorikern och feministen Rozsika Parker skriver i boken *The Subversive Stitch: Embroidery and the Making of the Feminine* om konst och konsthantverk av kvinnor

När kvinnor målar, betraktas deras konst som gediget kvinnligt – fast den erkänns som konst. När kvinnor broderar, ses inte det som konst, utan som ett uttryck för kvinnlighet. Och huvudsakligen betraktas det som ett hantverk.¹⁴

Parker menar att den största skillnaden mellan konst och hantverk verkar ligga i vem som gör det och var. ”Broderade gjorde vanligtvis kvinnor i hemmet, för kärlek. Målade gjorde, om inte enbart så i varje fall huvudsakligen, män i det offentliga, för pengar.”¹⁵

13 Rosenqvist Johanna, (1996) ”Kvinnor och textil en konstpolitisk förstudie”, S 20

14 Parker Rozsika, (1984) *The Subversive stitch, Embroidery and the making of the feminine*, S 5

15 Parker Rozsika, (1984) *The Subversive stitch, Embroidery and the making of the feminine*, S 184

Undersökning

Undersökning av andra verk

Jag har valt att titta närmare på konstnärer och/eller verk som jag tycker behandlar mitt område eller där det finns beröringspunkter till mitt gestaltande arbete. Den brittiska konstnären Tracey Emin är en stor inspirationskälla för mig och då speciellt hennes verk ”Everyone I have ever slept with” (1963-1995).

In Everyone I Have Ever Slept With 1963-95 (1995, destroyed 2004), Emin used the process of appliqué to sew the names of all the people that she has ever shared a bed with – including lovers, friends and family – onto the inside of a small tent. To view the work, the audience had to crawl inside, becoming voyeur and confidante at the same time. Emin's series of patchworks and embroidered blankets include rare and treasured fabrics from her past as well as recycled materials such as flags, sofa coverings and urine-stained sheets.¹⁶

Inne i tältet finns 102 namn. 102 namn på personer som ofta tolkats som Tracey Emins sexuella partners. För mig har verket dock en helt annan mening. För mig är det dedikerat till alla personer som du känner dig bekväm med. Och detta kan om en så väljer, inkludera ens familj. Själv förklarar Tracey Emin verket så här:

Some I'd had a shag with in bed or against a wall, some I had just slept with, like my grandma. I used to lay in her bed and hold her hand. We used to listen to the radio together and nod off to sleep. You don't do that with someone you don't love and don't care about.¹⁷

Tracey Emin, Everyone I have ever slept with” (1963-1995) (1995)

---

16 http://whitecube.com/artists/tracey_emin/

17 http://en.wikipedia.org/wiki/Everyone_I_Have_Ever_Slept_With_1963-1995

En annan konstnär vars verk jag valt att undersöka är Louise Bourgeois. Jag är djupt fascinerad av hennes arbete som innefattar, teckning, måleri, skulptur och installationer. Louise Bourgeois menar att allt hennes arbete, alla teman, har hämtat inspiration från hennes barndom som hon anser aldrig tappat sin magi.

My name is Louise Josephine Bourgeois. I was born 24 December 1911, in Paris. All my work in the past fifty years, all my subjects, have found their inspiration in my childhood. My childhood has never lost its magic, it has never lost its mystery, and it has never lost its drama.¹⁸

Den franskfödda amerikanska konstnärinnans arbete handlar mycket om relationer och familj och då speciellt hennes komplicerade förhållande till sin far, som under 10 år hade en relation med Louises guvernant som var boende i deras hem, samt traumat efter hennes mors död.¹⁹ Det som skiljer Bourgeois arbete från mitt är att hon arbetar utifrån sina egna personliga upplevelser och att jag först och främst väljer att utgå från min egen nyfikenhet och undersökningar av relationer, gemenskap och ensamhet. Bourgeois skulpturer kan uppfattas som väldigt kroppsliga men trots detta hävdar hon att hon inte är intresserad av kroppen utan av mekanismen.

I am not interested in the body; I am interested in the mechanism. The way people move their heads on the necks, the way they dismiss someone with a shrug of their shoulder, the swing of their hips, the way they throw their feet forward to walk, and sometimes the swing of a disjointed hip. The way articulation does or doesnt work is a sign of the way people move together or against each other, the way they relate to eachother. It doesnt have to have sexual connotations. Well, the fact is that it is completely sexual- but in a indirect way.²⁰

Jag fastnade för detta citat då jag relaterar det till mitt arbete eftersom personerna i kollektivet dagligen relaterar till varandra, i hemmet. Hur de rör sig mot varandra eller från varandra beroende på om de vill ha gemenskap eller ensamhet. De olika rummen som symboliserar olika typer av umgänge. Befinner en sig i vardagsrummet och köket så kan detta signalera öppenhet för kontakt och gemenskap medan en stängd dörr till ens rum oftast signalerar behov av privatliv. Jag tänker på samspelet med personerna, som stundtals möjligtvis inte fungerar alls. Jag ser likheter med Bourgeois arbete och mitt egna gestaltande arbete då jag använder mig mycket av textil som material och arbetar med kroppar och rörelser fast på ett mer abstrakt sätt.

Louise Bourgeois
Seven in a bed (2001)

---

18 Bourgeois Lousie, (1998) *Destruction of the father/Reconstruction of the father; Writings and interviews 1923-1997*, Introduction

19 Storr Robert, Herkenhoff Paulo, Schwartzman Allan, (2003) *Louise Bourgeois*, S 9

20 Storr Robert, Herkenhoff Paulo, Schwartzman Allan, (2003) *Louise Bourgeois*, S 140

Den Holländske smyckekonstnären Ted Noten´s projekt ”Wanna swap your ring?”²¹ är ett exempel på ett projekt där personer har möjlighet att delta i processen. Ted Noten har genom att använda 175 stycken rosa ringar skapat formen av en pistol (en symbol som ofta används i hans arbete). Personer fick sedan byta ut sina egna ringar (vigslingar, nyckelringar etc) mot Ted Notens, så att en djungel av olika ringar kunde växa fram, fylld av historier från smyckena som personerna bytt från sig. På detta sätt kan en säga att smyckena reflekterar själen av staden och tanken är att Ted Noten ska presentera detta projektet i städer över hela världen tex Sao Paulo, New York och Moskva.

Ted Noten
Wanna swap your ring? (2010)

Enligt mig så är detta ett spännande exempel på en möjlighet av vad en kan göra med sina smycken som en inte längre vill använda, exempelvis smycken en ärvt, vigselringar från tidigare äktenskap etc som jag diskuterat tidigare i texten. Jag ser detta som ett spännande kretslopp där en ger och får någonting tillbaka samt att det en lämnar skapar något nytt tillsammans med andra. Som jag skrev tidigare så tycker jag att det är intressant med att undersöka vad kollektiva smycken kan vara.

”Wanna swap your ring?” anser jag binder samman många av de frågor som jag ställde tidigare. Notens verk går att dela och sammankopplar samtidigt människor på det sättet att alla får ta med en del av det. Denna del fungerar fristående men för att bibehålla dess originalverk dvs väggmönstret i form av en pistol så krävs det att en lämnar något tillbaks. Verket ger också personer möjlighet att delta i processen och genom detta så skapar en något tillsammans med andra, en form av kollektiv. Verket är i min mening både fristående och beroende av andra objekt och människor för att fungera. Jag relaterar detta till människor och relationer, familj. Kan vi som personer vara fristående eller är vi beroende av varandra för att komma till vår rätt? Kan vi genom objekt bli sammankopplade med andra både fysiskt och på ett känslomässigt plan och vad händer när vi tillsammans skapar något? Kan vi känna ensamhet trots att vi befinner sig gemenskap? Och kan vi känna gemenskap i vår ensamhet?

---

21 <http://www.tednoten.com/work/projects/wanna-swap-your-ring-tokyo>

Resultat

Efter mina undersökningar i kollektivet så känner jag att jag fått svar på en del av mina frågor. Gemensamt för alla i kollektivet som jag intervjuat verkar vara att de värnar om valmöjligheten till både ensamhet och gemenskap, att en har möjlighet att ta del av varandras liv, aktiviteter, matlagning, vänner, samt att lära sig kommunicera med människor och bygga relationer som inte grundar sig på stereotypa "givna" roller (som ex ett normativt samboförhållande eller den klassiska kärnfamiljsbilden). Att lära sig kompromissa utifrån gruppens bästa, samtidigt som ett hem måste kännas bekvämt och personlig. De negativa aspekterna verkar ofta vara, städning, disk, att ta gemensamma beslut angående hemmet, separationsångest när någon en tycker om flyttar. När jag frågar dem om de anser att kollektivet är deras familj så svarar de flesta att kollektivet är deras familj eller att de hoppas att det kan bli familj och att familj för dem är människor som står dem närmast dvs att detta kan innefatta vänskapsfamiljer och blodsbandfamiljer. Som jag nämnde tidigare i texten så har jag under detta projektet funderat mycket över vad som är familj för mig och insett hur rörlig den varit genom åren. Jag anser mig ha min familj som jag vuxit upp med och mina vänner och partners som jag själv valt i vuxen ålder. Jag har alltså flera olika familjer eller en enda stor. Jag märkte att gemenskap och ensamhet var viktiga aspekter i kollektivet och detta i samband med intervjun med Emily White samt mina egna erfarenheter blev basen till mitt verk "Lonely, not lonely" som handlar om att vi kan känna ensamhet trots att vi befinner oss i en gemenskap.

I och med att min utgångspunkt till detta arbete varit ett kollektiv så har jag haft som syfte att undersöka vad kollektiva smycken kan vara. Jag undersökte då Ted Notens verk "Wanna swap your ring?" som jag anser binder samman många av de frågor som jag ställde tidigare angående kollektiva smycken och deras innebörd. Notens verk går att dela och sammankopplar samtidigt människor på det sättet att alla får ta med en del av det. Denna del fungerar fristående men för att bibehålla dess originalverk dvs väggmönstret i form av en pistol så krävs det att en lämnar något tillbaks. Verket ger också personer möjlighet att delta i processen och genom detta så skapar en något tillsammans med andra, en form av kollektiv. Verket är i min mening både fristående och beroende av andra objekt och människor för att fungera. Jag relaterar detta till människor och relationer, familj och jag anser att vi som personer kan vara både fristående och beroende av andra. Precis som jag beskrev samspelet i hemmet då personerna i kollektivet dagligen relaterar till varandra. Hur de rör sig mot varandra eller från varandra beroende på om de vill ha gemenskap eller ensamhet och rummets betydelse i hemmet för att hjälpa detta att bli möjligt.

Jag har funderat mycket över när en familj konstrueras som äkta och när som "alternativ" och har sett ett samband med vilken typ av materia den förknippas med. Det verkar som att det finns en förhoppning om att materialets hållbarhet och pengavärde ska ha ett samband med varande och genuinitet. Detta tycker jag gäller både material på ex vigselringar samt för jubileumsbröllop där anknytningen till materialen är extra tydlig, ex guldbörslor. Jag anser att material kan vara laddade med väldigt många förutfattade meningar och jag vill genom mina val av material i mitt gestaltande arbete påminna om att saker och ting inte alltid är vad de ser ut att vara vid första anblicken.

Då textil ofta förknippas med kvinnor så kan jag dra paralleller till min utgångspunkt i det feministiska kollektivet samt se sambandet mellan kvinnor, konst och konstnärverk ur ett historiskt perspektiv. Detta gjorde jag genom att läsa Johanna Rosenqvist "Kvinnor och textil en konstpolitisk förstudie". Jag analyserar även konstnären Tracey Emin och hennes verk "Everyone I have ever slept with" (1963-1995) som är ett exempel på ett samtida konstverk som använder sig av textila tekniker, i detta fall applikationer. Även Louise Bourgeois använder sig av textil i sina skulpturer och använder även broderi för att framställa delar av hennes verk i skrift.

Mitt gestaltande arbete ser jag som en process precis som med den skriftliga delen och jag har hämtat inspiration till och från båda under arbetets gång. Jag har valt att titta närmare på de tre konstnärer och/eller verk som jag tycker behandlar mitt område och känner att jag hittat länkar till alla tre. Både i materialval, utförande och teman. Det känns viktigt för mig att ha valt att arbeta med smycken i mitt gestaltande arbete då jag tycker att kraften i sättet man kan nå ut till folk är så stark. Att personer kan bära dem och på detta sätt kommunicera med varandra, både i hemmet och ute i samhället. Smyckekonstnären Rut-Malin Barklund uttrycker sig väldigt bra angående detta

Värdet i mina objekt är den tid jag lagt ner på dem. Arbetsprocessen är jättelångsam, i kontrast till dagens samhälle. Mina verk är ofta detaljrika för att man ska titta noga, sugas in och verkligen uppleva materialets poesi. Jag vill ifrågasätta normer, värderingar och förutfattade meningar. När man pryder sig med något, så upphöjer man det” - säger Rut-Malin Barklund²²

Rut-Malin Barklund (2007)

När jag läser sista meningen i Rut-Malin Barklunds text så tänker jag att detta är en viktig och stark drivkraft i mitt arbete. Så jag citerar Rut- Malin ännu en gång: ”Jag vill ifrågasätta normer, värderingar och förutfattade meningar. När man pryder sig med något, så upphöjer man det”²³

---

22 Dagens Nyheter, 3/1 2010, ”Modiga smycken slår internationellt”, Kultur, Stockholm, S 9

23 Dagens Nyheter, 3/1 2010, ”Modiga smycken slår internationellt”, Kultur, Stockholm, S 9

Appendix

I am interested in humans, bodies, movements, directions and how they affect each other. How we move towards each other or away from each other, inside a home or outside. How we relate to each other and to what people say and do. Co-operations between people that occasionally, possibly, do not work; how certain relationships, like certain materials, can have various breaking-points; that materials can be laden with numerous preconceptions, for instance what they should be used for.

Beginning from the perspective of a feminist commune, I have explored the concepts of family, belonging, and loneliness. I have interviewed, observed, photographed, and through living in the commune during shorter periods of time, I have taken part in their every-day life. Through this investigation I have become more aware of my view on loneliness and belonging, regarding both myself and others. Can we as humans stand alone, or is interdependence necessary to reach our full potential? Can we experience loneliness in spite of co-existence? And can we feel togetherness in our loneliness?

I have created objects in which I hope the observer can recognise themselves, in the emotions I wish to communicate. It may be about shame; shame for not fitting in; not belonging; a nagging sensation that you are not “right”. It may be the dark side which can arise through togetherness; like being situated in an environment where you are surrounded by people but still do not feel you belong; but also the feeling of release that a self-imposed seclusion can give. Through my jewellery I want to show that the way in which something or someone is decorated can raise standards, values and preconceived ideas.

Källförteckning

Litteratur

Göransson Michelle, (2012) *Materialiserade sexualiteter: om hur normer framträder, förhandlas och ges hållbarhet*, Stockholm & Göteborg, Makadam förlag

Parker Rozsika, (1984) *The Subversive stitch, Embroidery and the making of the feminine*, London, The Women's press

Bourgeois Louise, (1998) *Destruction of the father/Reconstruction of the father, Writings and interviews 1923-1997*, Cambridge, Massachusetts, The MIT Press

Storr Robert, Herkenhoff Paulo, Schwartzman Allan, (2003) *Louise Bourgeois*, New York, Phaidon Press

Övriga källor

Johannesson Elin, (2013) "Förgät mig ej", Stockholm, Konstfack Ädellab Examensarbete Kandidat

Rosenqvist Johanna, (1996) "Kvinnor och textil en konstpolitisk förstudie", Lund, Lunds Universitet, Institutionen för konstvetenskap

Wästberg Inger, (2012) "Svensk smyckekonst 1990-2012", Stockholm, Konstvetenskapliga institutionen vid Stockholms universitet,

Dagens Nyheter, 3/1 2010, "Modiga smycken slår internationellt", Kultur, Stockholm

Intervjuer

Intervjuer med "Alexis", "Jona", "Chandra", "Lelle", "Anno" i kollektivet "Högst upp" Oktober 2013 Göteborg

Digitala källor

<http://www.konstfack2013.se/bachelor/baad/elin-johannesson/>

http://whitecube.com/artists/tracey_emin/

http://en.wikipedia.org/wiki/Everyone_I_Have_Ever_Slept_With_1963-1995

<http://www.tednoten.com>

<http://www.pinkribbon.org>

<http://www.dn.se/mat-dryck/reportage/brollopsjubileum/>

SVT, Kobra, "Kobra om ensamhet", Del 10 av 12, 02:52- 04:30 och 07:17- 08:05

Bilagor

Intervjuer med de boende i Högst Upp

Namn: "Alexis"

Ålder: 25

Varför har du valt att bo kollektivt?

När jag flyttade till Göteborg var det en fördel med delat boende (för det finns så många) Känner man ingen får man genast nya vänner genom sina sambos och deras vänner. Dessutom är jag ganska introvert och gillar eget space och kass på att lämna hemmet för att träffa vänner. I ett kollektiv har man sina vänner = massa myshäng.

Hur länge har du bott i just detta kollektiv?

1,5 år

Varför valde du just detta kollektiv?

Till skillnad från andra kollektiv jag bott i är Högst Upp mer "kollektivt", det vill säga att de i Högst Upp har gjort ett aktivt val att de vill engagera sig i kollektivet och utveckla det. Frizonen från idioti, läget och lägenhetens utseende var också viktiga.

Har du bott i kollektiv förut? Om ja, Hur många och hur länge?

Delad studentlägenhet 0,5 år

Studentkorridor 2 år

Kollektiv Göteborg 2,5 år

Vad tycker du är positivt med att bo kollektivt?

Det man lär sig av varandra. Den valfria närheten/avståndstagandet beroende på humör. Hade jag bott själv hade jag haft svårt att upptäcka det jag upptäckt tack vare Högst Upp.

Vad tycker du är negativt med att bo kollektivt?

Kollektivare flyttar in och ut, den ökända diskhögen och dess syskon. Att i vissa stunder inte kunna vara härskare över hemmet, utan att det är en demokrati, vilket gör att beslut och förändringar ska godkännas av alla.

Hur ser du på begreppet familj?

Att vara familj för mig är att en outtalad gränslös kärlek finns emellan personer. Så blodsbanden är inte så viktigt.

Vad är familj för dig?

Det fina med att vara vuxen är att man får välja sin familj, om man under uppväxten haft tvivel på kärnfamiljen och dess status så får man äntligen prova sig fram till vilken familjeform som passar en. Om man vill ha en och behöver en familj, eller inte.

Är kollektivet din familj?

Visst är dom det.

Namn: "Jona"

Ålder: 31

Varför har du valt att bo kollektivt?

För att jag är ny i Göteborg och ville komma in i ett sammanhang, hade blivit ensamt annars då jag inte kände någon i staden.

Hur länge har du bott i just detta kollektiv?

3 månader (flyttade in 11/8-2013)

Varför valde du just detta kollektiv?

För att det kändes helt rätt! Från första gången jag var och hälsade på tidigare under sommaren. Allt

kändes perfekt.

Har du bott i kollektiv förut? Om ja, Hur många och hur länge?

Nej.

Vad tycker du är positivt med att bo kollektivt?

Det händer saker runtomkring en, en får en extra familj, att vara spontan med att hitta på saker, en hjälps åt, sällskap.

Vad tycker du är negativt med att bo kollektivt?

Städ och renhållning, svårt att få till ett gemensamt förhållningssätt och tillvägagångssätt/rutiner.

Hur ser du på begreppet familj?

Brett, varierande innebörd under livets gång.

Vad är familj för dig?

Människor som står mig nära. Vänskapsfamiljer och blodsbandfamiljer

Är kollektivet din familj?

Ja, delvis är de det.

Namn: "Chandra"

Ålder: 27

Varför har du valt att bo kollektivt?

Därför att jag har bott ensam i kortare perioder och tycker inte om det.

Hur länge har du bott i just detta kollektiv?

8 månader

Varför valde du just detta kollektiv?

Jag hade varit på besök i Högst Upp ett par gånger och tyckte att det var en underbar lägenhet och verkade vara fina människor som bodde där. Mycket handlade om timing, i samma veva som jag behövde lämna min studentlägenhet (pga att jag tagit min examen) blev jag tillfrågad om jag ville flytta in i Högst Upp som skulle få ett ledigt rum. Sammanfattningsvis så valde jag Högst Upp därför att jag var i akut behov av boende, tyckte om de jag träffat som bodde där, tyckte lägenheten var mysig, därför att det var ett veganskt kollektiv och därför att det var en billig hyra.

Har du bott i kollektiv förut? Om ja, Hur många och hur länge?

Det är drygt åtta år sedan jag flyttade hemifrån. Sedan har jag bott själv 1-2 år. Resten av tiden har jag bott tillsammans med andra människor i olika konstellationer och mer eller mindre tillfälligt. Att dela boende med andra personer kanske per definition betyder att man bor kollektivt, men det behöver inte för den sakens skull vara eller kännas som ett kollektiv. Jag delade tex boende med två personer i Malmö i nästan ett år. Jag kände inte dem sedan innan. Vi hade varsitt rum och delade vardagsrum och kök. Jag upplevde ändå inte detta som ett kollektiv eftersom vi aldrig gjorde något tillsammans, varken socialt eller något som rörde hemmet.

Vad tycker du är positivt med att bo kollektivt?

Rent praktiskt så är det skönt att dela ansvaret för hemmet med andra personer. Det blir billigare och roligare att handla mat. Det är också roligare att laga mat till fler personer och kul att äta mat som andra har lagat. Istället för att laga mat 7-14 gånger per vecka till sig själv lagar man mat 1-2 gånger till alla. I perioder då jag jobbar mycket eller på andra sätt är väldigt upptagen är det underbart med den kravlösa sociala biten som finns i ett kollektiv. När jag kommer hem från jobbet kan jag om jag vill dricka kaffe, titta på film eller skräpteve med någon eller bara hänga i köket. För mig som inte kommer från Göteborg har det också varit ett bra sätt att lära känna nya människor och deras vänner.

Vad tycker du är negativt med att bo kollektivt?

Ibland är det jobbigt att aldrig kunna ta egna beslut om hemmet. Vill jag tex ändra något, eller köpa något till hemmet måste jag alltid diskutera det med alla som bor här. Det är också jobbigt när jag inte känner att jag har tid att laga mat, pyssla eller städa hemma. Då går det ut över många fler än

bara mig själv vilket aldrig känns bra. Ansvar för hemmet är delat och när inte alla kan, vill, eller prioriterar sitt ansvar blir det obalans vilket leder till att saker och ting inte fungerar.

Hur ser du på begreppet familj?

Familj är ett par eller en grupp människor som älskar varandra villkorslöst och som mer eller mindre aktivt alltid finns i varandras liv.

Vad är familj för dig?

Familj för mig är de människor i mitt liv som känner mig utan och innan, som jag älskar och älskar mig. Det som för mig skiljer familj från andra relationer är långvarigheten och villkorslösheten. Min familj är de som jag alltid kommer tillbaka till, de som aldrig släpper taget oavsett hur jag mår, betar mig eller vart jag befinner mig.

Är kollektivet din familj?

Nej.

Namn: "Lelle"

Ålder: 26

Varför har du valt att bo kollektivt?

Denna fråga är det många som ställer, och det känns ofta som att den som frågar utgår från en normativ modell för boende. Det verkar finnas mallar för boende som accepteras som "normala" och som inte ifrågasätts. Exempelvis att studerande bor i studentkorridor, familjer bor i radhus, singlar bor i tragiska ettor osv. Kollektivt boende är för mig inte bara en praktisk lösning för icke-konventionellt boende, men också en del av min ideologi och världsbild. Jag har valt att bo kollektivt för att jag vill det och tycker att det är både trivsamt och utvecklande.

Hur länge har du bott här?

Sedan typ april 2011, alltså ca. 2,5 år.

Varför valde du just detta kollektiv?

Jag var tvungen att flytta ut från mitt dåvarande (extremt trista boende) fort som fan. Jag hade bara bott i Göteborg i typ 2 månader, så jag letade massa annonser på blocket och hittade till min stora förvåning ett queerfeministiskt kollektiv. Det var en person som skulle bo i Stockholm i 6 månader, men trots att det bara var tillfälligt verkade det som ett väldigt fint hem att vara en del av. Så jag skrev till dom och kom hit, snackade lite, drack kaffe, matade marsvinen och sen flyttade jag in. Personen som jag hyrde rummet av skulle egentligen flytta tillbaka men stannade istället kvar i Stockholm, och då fick jag bo kvar med en fantastisk skara människor och djur. Sedan dess har folk flyttat hit och dit, och varje ny grupp har en alldeles egen familjekänsla. Högst Upp är ett ca 40 år gammalt kollektiv som varit en sorts feministisk blomma i patriarkatets betongkoloss, och det känns på något sätt i väggarna. Bra vibrationer, och ett mycket bra ställe att vara en del av. Jag älskar när folk kommer och hälsar på och hur alla på något sätt direkt blir som en del av familjen. En suggs in i Högst Upps svarta hål, och folk liksom stannar kvar och äter frukost i flera timmar, ser en VHS-film och bara hänger i en icke-patriarkal miljö. Älskar högst upp-hålet!

Bott i kollektiv förut?

Ja, i princip alltid sedan jag lämnade föräldrahemmet. Men det har varit väldigt varierande under vilka förhållanden. Ibland har jag bott i ockupationer med 10-20 pers, och ibland har jag delat lägenhet med ett mindre antal nära vänner. Enda gången jag bott "själv" var då jag delade lägenhet med min pojkvän. Då var jag 17 och det var ett ganska heteronormativt förhållande. Sedan dess har jag märkt att olika personer lockar fram olika sidor av mig, och att bo med någon är ett bra sätt att lära känna andra men också sig själv. I en mer "fast" boendesituation tillåts inte samma utrymme för variation, och jag tror att en kommer in i rutiner på ett helt annat sätt om det aldrig kommer nya influenser. Därför är kollektivboendets utbytbarhet både dess svaghet och styrka.

Positiva grejer med kollektiv

*Massa folk, djur och aktiviteter i omlopp. Det händer grejer helt enkelt.

*Lära sig kommunicera med olika personer.

*Bygga relationer som inte grundar sig på stereotypa ”givna” roller (som ett normativt samboförhållande eller den klassiska kärnfamiljsbilden).

*Lära sig kompromissa utifrån gruppens bästa. Samtidigt som ens hem måste kännas bekvämt och personligt, påminns jag ibland om att folk gillar olika. Dom som jag bor med kanske inte gillar akryloljemålningar med lesbiskt motiv eller stökiga garderober i hallen, så då måste vi kompromissa om en gemensam lösning som alla känner sig nöjda med. Men oftast är vi överens om de övergripande besluten så som att hundar är gulliga, feminism äger och vi ska bara handla vegangrejer med matkassepengarna.

*”Delad glädje är dubbel glädje” <3

Negativa grejer med kollektiv

Separationsångest, att skiljas från personer som en byggt upp relationer till är alltid svårt. Och trots att jag lämnat många kollektiv och personer har jag inte riktigt vant mig vid den känslan.

Separationsångest är något som jag personligen måste jobba med, men jag har haft en aha-upplevelse som gör att jag har lärt mig släppa taget lite mer. Det var när jag skulle lämna en familj i Australien, och sista gången vi sågs blev ett sånt *vi-kommer-förmodligen-aldrig-mer-ses*-ögonblick. Det gjorde fysiskt ont. Då sa en person som jag bodde med, och som jag inte sett sedan dess, att även fast jag skulle lämna dom och även om vi aldrig mer skulle ses så har vi trots allt ändå träffat varandra. Upplevt saker, känslor, platser och tillstånd med varandra. Det kommer inte försvinna, för det har hänt. Att lära sig att dra glädje ur saker som hänt utan att sakna dom med en destruktiv nostalgi, är en konstform jag inte har 100 % koll på ännu. Men att kunna se sin egen utveckling som ett resultat av tidigare erfarenheter och relationer gör att jag kan uppskatta dom. Så otroligt jävla mycket.

Därför blir den negativa separationsångesten baksidan av en mycket större, finare och bättre grej, personlig utveckling och fantastiska möten med folk som format, formar och kommer att forma mig.

Familjebegreppet

Högst Upp-familjen – 40 år av gemenskap, systerskap och storfamiljsbyggande

Även om det finns en ganska typiskt normativ kärnfamiljsdefinition som är en del av mitt liv och som betyder mycket för mig (familjen Carlsson; pappa Sören, mamma Carina, brorsan Tobias och lillasyster Lisa, blodsband osv...) så finns det också ett familjebegrepp som är mer dynamiskt och tillgängligt. Familjer som dyker upp och formas på andra sätt i livet. Jag har per biologisk definition bara en bror, men jag har många systrar och bröder per queer definition.

Vad är familj för dig?

Gemensamt för vad som för mig konstruerar en familj är lite som den leken då en person ska falla baklänges i en annan persons armar. Den som faller kan lita på att den andre fångar en. Jag tycker inte nödvändigtvis att en behöver bo med sin familj. Vissa personer är en stor del av mig även fast vi inte ses varje dag, eller ens varje år. Men jag vet att dom skulle fånga mig.

Jag strävar nog efter den känslan att kunna falla när jag tänker på kollektiv och familj. Öppenhet och trygghet. Och ta chansen att vara intim med en person utan att basera relationen på sexualitet eller co-dependency. (Kom inte på vad det heter på svenska, men vad jag menar är att bygga en relation med en person, där din personliga lycka inte hänger på den andres axlar. Exempelvis har jag en nära vän som refererar till sitt förhållande som att den inte skulle kunna leva utan den andre personen, och att hon inte skulle veta vem hon var utan sin kille. För mig känns det som ett ganska stort ansvar att lägga på en person och som en ständig press på relationen. Det är en sak att vilja utvecklas och bygga upp ett förtroende och känna tillit med en person, men en helt annan att tänka på personen som en förutsättning för sin egen personliga lycka.)

Är kollektivet en familj för dig?

Kollektivet är dels en familj just nu, de personer som jag bor med. Men det är också en del av en

större familj, med alla som berörs av eller någon gång varit berörda av Högst Upp. Jag känner inte att det är *mitt* kollektiv. En av alla fina personer som bott här förklarade sin upplevelse av Högst Upp på ett mycket bra sätt: *Att flytta in i Högst upp är att flytta in i en del av något, som funnits och som förhoppningsvis kommer fortsätta finnas efter din tid där.*

Vissa talar om spöken, men det är nog bara allt som hänt innanför dessa väggar som på något sätt lever kvar och måste få leva kvar. Feminism, systerskap, familj.

Namn: "Anno"

Ålder: 34

Varför har du valt att bo kollektivt?

Jag hade behov av att bo med människor för att må bra. Tycker att det är helt fantastiskt att få bo, ta hand om, bli omhändertagen av fyra andra personer och en hund. Laga mat, ha möjlighet till häng, dela på ansvar för matlagning, städning och att hitta på saker tillsammans. Det är en trygghet att få bo med människor som vill samma sak som jag. Att välja att bo med andra.

Hur länge har du bott i just detta kollektiv?

Jag har bott här sedan September 2013, knappt tre månader

Varför valde du just detta kollektiv?

För det de skrev i sin annons då de sökte nytt folk. Att de ville något med att bo ihop. Att det är ett vegankollektiv och för att jag fick en så himla fin känsla för de andra jag bor med då jag pratade med dem. Jag kände verkligen att dessa människor vill jag bo med.

Har du bott i kollektiv förut?

Om ja, Hur många och hur länge? Ja, i tre andra kollektiv. Cirka 1 eller 2 år per kollektiv.

Vad tycker du är positivt med att bo kollektivt?

Ja, men som jag nämnde tidigare. Vi kommer hem till varandra. Ser till att vårt hem är fint, att det finns mat. Att vi lyssnar på varandras behov om boende o andra behov. Att vi gör detta tillsammans. Hela lägenheten är vårt hem. Lagar vi mat lagar vi till alla. Vi handlar ihop, sjunger Singstar, tar med varandra på olika saker vi gillar, kollar tv ihop. Finns där för varandra.

Vad tycker du är negativt med att bo kollektivt?

Att en sällan är hemma ensam. Att en kan få dåligt samvete för att en inte hinner hem efter jobbet o laga mat innan nån annan har gjort det.

Hur ser du på begreppet familj?

Normen kring begreppet är ju en biologisk, o inte alltid vald familj. Folk en ska höra ihop med o fira vissa saker, göra vissa saker med, utan att det ska ifrågasättas, för "vi är ju familj". Ofta ytterst problematiskt, heteronormativt, medelklassnormativt, västerländskt normativt.

Vad är familj för dig?

Familj är dem som jag väljer att ha närmast mig i mitt liv. De som jag väljer att ha känslomässigt nära. De som jag väljer att lägga tid på.

Är kollektivet din familj?

Jag vill gärna att de ska bli det. Det tar tid.